

Afgørelser fra Arbejdsmiljøklagenævnet Nr. 3/februar 2000

Unge alenearbejde

Temaet for dette nyhedsbrev er forbudet mod, at unge under 18 år arbejder alene i forretninger efter kl. 18 på hverdage og kl. 14 i weekenden og på helligdage. Arbejdsmiljøklagenævnet har i 1999 behandlet så mange sager om dette emne, at der kan peges på enkelte fællestræk. Der er dog også medtaget andre sager fra perioden september - november 1999.

Hvornår er det alenearbejde

I en sag om definitionen på alenearbejde fandt Arbejdsmiljøklagenævnet, at en person under 18 år arbejdede alene, idet forretningslokalet var adskilt fra indehaverens stue med en lukket skydedør. I en anden sag om samme emne fandt nævnet, at en person under 18 år arbejdede alene i en grillbar, som lå ved siden af en kiosk, hvor en person over 18 år ekspederede. Fælles for sagerne var, at den voksne ikke altid kunne høre, hvad der foregik hos den unge, i hvert fald ikke uden tekniske hjælpemidler. Den voksne kunne heller ikke se den unge i forretningslokalet. Det kan formentlig udledes heraf, at hvis der er forhold, fx en lukket dør, som forhindrer umiddelbar kontakt mellem voksen og ung, vil nævnet betragte arbejdet som alenearbejde. I begge sagerne besluttede nævnet, at der i forbindelse med afgørelsen skulle vejledes om muligheden for at søge dispensation fra forbudet mod unges alenearbejde. Dette blev besluttet efter en konkret vurdering af, at der i sagerne var oplysninger, som gjorde en sådan vejledning relevant. Det blev dog i afgørelserne understreget, at der ikke var taget stilling til, om dispensation kunne gives. En anmodning herom skulle rettes til Arbejdstilsynet.

Dispensation fra forbudet

Arbejdsmiljøklagenævnet har behandlet en række sager om afslag på dispensation fra forbudet mod unges alenearbejde. I langt størstedelen af sagerne har nævnet tiltrådt Arbejdstilsynets afslag på dispensation, idet nævnet har fundet, at arbejdsgiveren ikke har godtgjort, at arbejdsforholdene for de unge er sikre. Som eksempel kan nævnes en bager, som søgte dispensation til at lade unge under 18 år arbejde alene i forretningen i tidsrummet kl. 14-16 på lørdage. Nævnet tiltrådte Arbejdstilsynets afslag med henvisning til, at bagerens privatbolig ikke lå i umiddelbar nærhed af forretningen, og at der ikke var andre forretninger, hvorfra bagerforretningen kunne overvåges i tidsrummet for dispensationen. Der var heller ikke truffet tekniske sikkerhedsforanstaltninger. Omvendt gav nævnet dispensation i en anden sag vedrørende en bager med privatbolig bag forretningen. Nævnet lagde bl.a. vægt på, at bageren altid var i privatboligen, når de unge arbejdede alene, at de unge nemt kunne flygte ind i privatboligen, og at der var en række tekniske sikkerhedsforanstaltninger. Nævnet stillede endvidere en række vilkår, som skulle opfyldes, før dispensationen var gældende. Politiet havde til sagen afgivet en udtalelse, der frarådede dispensation, bl.a. med henvisning til de psykiske følger af et røveri. Nævnet besluttede dog at tillægge udtalelsen mindre vægt, idet der ikke konkret var taget stilling til forholdene på arbejdsstedet. Et fællestræk for dispensationssagerne er, om der er en voksen i nærheden af den unge. Nævnet har således begrundet en række afslag på dispensation med, at der ikke var en voksen i nærheden, som kunne tilkaldes eller selv registrere en nødsituation og komme den unge til hjælp. Det kan med rimelig sikkerhed antages, at nævnet finder en sådan kontakt til en voksen af afgørende betydning for dokumentationen af, at arbejdsforholdene er tilstrækkeligt sikre til, at der kan gives dispensation.

Konkrete afgørelser

Uanset de generelle træk, som er nævnt ovenfor, skal det understreges, at der i hver eneste sag

træffes en konkret afgørelse baseret på lige præcis de oplysninger, som findes i den enkelte sag.

Unge alenearbejde - påbud

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte afgørelse om, at en lukket dør mellem arbejdsgiveren og den unge ansatte medførte, at der var tale om alenearbejde. En person under 18 år arbejdede alene i en kiosk en lørdag aften, mens indehaveren befandt sig i privaten, som var adskilt fra forretningen med en skydedør. Arbejdstilsynet påbød, at unge under 18 år ikke må beskæftiges mellem kl. 14 og 6 på lørdage, søn- og helligdage, med mindre den unge arbejder sammen med en person over 18 år. Indehaveren anførte, at der ikke var tale om alenearbejde, da der altid var en person over 18 år i privaten bag forretningen. Nævnet fandt, at der var tale om alenearbejde, når der var en lukket dør mellem indehaveren og den unge, uanset at der var trådløs alarm i forretningen, og at indehaverne ofte var i forretningen og ellers befandt sig i stuen bag forretningen. Nævnet kritiserede, at der under et tidligere tilsynsbesøg ikke var grebet ind under samme omstændigheder. Nævnet gjorde endelig opmærksom på, at der kunne søges dispensation fra forbudet mod unges alenearbejde. (J.nr. 1999-10-0042)

Unge alenearbejde - påbud

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte afgørelse om, at der var tale om alenearbejde. Arbejdstilsynet konstaterede under et tilsynsbesøg, at en person under 18 år arbejdede alene i en forretning bestående af en kiosk (til tankstation) og grillbar. Arbejdstilsynet påbød, at unge under 18 år ikke må arbejde mellem kl. 18 og 6 på hverdage, medmindre den unge arbejder sammen med en voksen. Indehaveren klagede over påbudet og mente, at der ikke var tale om alenearbejde i grillbaren, da den ansatte i kiosken var over 18 år. Nævnet fandt, at der var tale om alenearbejde, da det ikke var muligt i kiosken at høre eller følge med i, hvad der foregik i grillbaren, når der blev ekspederet i kiosk og grillbar samtidig. Der var heller ikke visuel kontakt mellem den ansatte i kiosken og den unge i grillbaren, og den unge kunne ikke uden brug af tekniske hjælpemidler kommunikere med den ansatte i kiosken. (J.nr. 1999-10-0055)

Unge alenearbejde - tilbagekaldelse af dispensation

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte afgørelse om, at en dispensation fra forbudet med unges alenearbejde skulle tilbagekaldes på grund af overtrædelse af vilkår. En bager havde fået dispensation til, at unge under 18 år måtte arbejde alene i weekenden i tidsrummet kl. 14 - 16 på betingelse af, at der altid var en person over 18 år til stede i privaten over butikken, og at der var en person over 18 år til stede ved lukning. Arbejdstilsynet konstaterede, at der arbejdede 2 piger under 18 år, uden at der var en voksen tilstede i privaten. Der var heller ingen voksen til stede ved lukning. Arbejdstilsynet tilbagekaldte dispensationen, hvilket der blev klaget over med henvisning til, at bageren havde været til fødselsdag, og at dette måtte være tilladt. På Arbejdstilsynets anmodning fratog Arbejdsmiljøklagenævnet klagen opsættende virkning. Nævnet fandt, at der ikke kunne herske tvivl om, at vilkårene, som var meget væsentlige for de unges sikkerhed, altid skulle være opfyldt, når de unge arbejdede alene. Da der, bl.a. som følge af det under sagen anførte, var rejst tvivl om, hvorvidt arbejdsgiveren fremover agtede at overholde vilkårene fuldstændigt, tilbagekaldtes dispensationen. (J.nr. 1999-10-0057)

Unge alenearbejde - vilkår for dispensation

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte 4 vilkår for dispensationen fra forbudet mod unges alenearbejde og tilføjede yderligere et vilkår. Arbejdstilsynet meddelte en bager dispensation til at beskæftige unge under 18 år i forretningen lør- og søndag eftermiddag på vilkår af, at der etableredes videoovervågning af butikken, at der tydeligt skiltes med, at de ansatte ikke havde adgang til

pengeboksen, at flugtvejen for de ansatte ikke kunne afspærres, og at der instrueredes i anvendelsen af alarmklokken til privatboligen. Klager anførte, at butikken blev forandret til en form for overvågningsområde, og at de ansatte blev ængsteliggjort unødigt med alle disse sikkerhedsforanstaltninger. Klager fandt, at dispensation alene burde være givet på vilkår af, at der altid er en person over 18 år tilstede i privatboligen i det ansøgte tidsrum. Nævnet tiltrådte Arbejdstilsynets afgørelse med de 4 vilkår og tilføjede yderligere det vilkår, at der altid skulle være en person over 18 år tilstede i privatboligen i det ansøgte tidsrum. Nævnet bemærkede til det i klagen anførte, at det stod klager frit for, om dispensationsmuligheden skulle anvendes eller ej. Alternativet til betingelserne var afslag på dispensation, da arbejdsforholdene ikke kunne anses for sikre, før vilkårene var opfyldt. (J.nr. 1999-10-0082)

Unge alenearbejde - dispensation

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte afslag på dispensation fra forbudet mod unges alenearbejde. Arbejdstilsynet afslog at give dispensation til, at en bager i en lille by lod unge under 18 år arbejde alene i tidsrummet kl. 14-16 på lørdage, under henvisning til, at der bl.a. ikke var en privatbolig i umiddelbar tilknytning til butikken, og at der ikke var truffet tekniske sikkerhedsforanstaltninger. Nævnet lagde i afslaget navnlig vægt på, at der ikke var privatbolig i tilknytning til forretningen, og at der ikke var andre forretninger med samme åbningstid, hvorfra bagerforretningen kunne overvåges. Der var således ingen voksne, som kunne registrere en nødsituation og komme den unge til hjælp. Der var endvidere ikke tekniske sikkerhedsforanstaltninger. (J.nr. 1999-10-0083)

Unge alenearbejde - dispensation

Arbejdsmiljøklagenævnet ændrede afslag på dispensation, idet nævnet, under forudsætning af at en række vilkår nøje overholdtes, efter omstændighederne fandt det tilstrækkeligt godtgjort, at arbejdsforholdene var sikre for de unge. Arbejdsmiljøklagenævnet meddelte dispensation på en række vilkår, således at dispensationen ikke var gældende, før alle betingelser var opfyldte. Arbejdsmiljøklagenævnet lagde ved vurderingen af sikkerheden vægt på, at bagermesteren altid befandt sig i privatboligen, der var beliggende i umiddelbar tilknytning til forretningen, når de unge arbejdede alene, samt at der var god flugtmulighed for de unge ind i privatboligen. Nævnet lagde endvidere vægt på, at der var god mulighed for at overskue arealet uden for forretningen, at indgang og butiksareal var overskuelig fra ekspeditionsstedet, at der var videoovervågning, at der var overfaldsalarm og internt alarmsystem, at der var en procedure vedrørende tømning af kassen og lukning af forretningen, som ikke foretages af den unge, samt at kassebeholdningen var begrænset. Nævnet fandt, at en negativ udtalelse fra politiet ikke i den konkrete sag kunne tillægges afgørende betydning for vurderingen af, om det var godtgjort, at arbejdsforholdene var sikre for de ansatte, idet politiets udtalelse ikke vedrørte de konkrete forhold på arbejdsstedet. Nævnet fandt, at der ikke var grundlag for at statuere, at Arbejdstilsynet havde fraveget egen praksis ved afgørelsen om afslag på dispensation. (J.nr. 1999-10-0087)

Personlige værnemidler ved højtryksspuling

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte en afgørelse om, at rengøringspersonale skulle anvende åndedrætsværn ved højtryksspuling. Arbejdstilsynet påbød, at rengøring ved højtryk på et slagteri kun måtte udføres ved anvendelse af åndedrætsværn af typen P2 partikelfilter, idet de ansatte udsattes for sprøjt og aerosol med indhold af rester fra slagteriarbejdet og rengøringsmidler. Der blev klaget med henvisning til, at en nyligt foretaget undersøgelse ikke havde konstateret indhold af sæberester, at vandtrykket nu var nedsat med mindre aerosol til følge, og at leverandørens brugsanvisning nu var ændret, således at der ikke var omtalt behov for åndedrætsværn i form af P2 filter. Klager anførte subsidiært, at en afgørelse burde afvente en nyligt iværksat undersøgelse, som

anvendte en anden metode end den anden undersøgelse. Nævnet tiltrådte Arbejdstilsynets afgørelse, idet nævnet ikke fandt grundlag for at tilsidesætte Arbejdstilsynets vurdering om, at der udvikledes aerosol, som indeholdt sundhedsskadelige stoffer. Nævnet henviste bl.a. til, at den foretagne undersøgelses konklusion var, at målemetoden ikke var tilstrækkelig præcis, at der uanset det nedsatte vandtryk fortsat udvikledes aerosol, og at den nye brugsanvisning kun omhandlede sæben i koncentreret form og ikke i brugsopløsning. Nævnet fandt endvidere ikke grundlag for at udsætte sagens afgørelse. Dette begrundedes med sagens lange forløb, hvor klagerne havde haft opsættende virkning, sammenholdt med risikoen for, at undersøgelsen blev forsinket, og for at undersøgelsen ikke medførte relevante resultater for sagens problemstilling. Nævnet gjorde dog opmærksom på, at sagen kunne genoptages, såfremt der fremkom væsentlige, nye oplysninger. (J.nr. 1999-10-0011)

Manuel håndtering af dagrenovation

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte afgørelse om reduktion af fysiske belastninger og bemærkede, at der ikke kunne udstedes påbud til kommune, som ikke var arbejdsgiver. Arbejdstilsynet havde gennem længere tid haft en dialog med en kommune og et selskab, som varetog kommunens dagrenovation, i anledning af arbejdsmiljøproblemer ved afhentningen af dagrenovation. Efter et tilsynsbesøg udstedte Arbejdstilsynet påbud til selskabet om at reducere de ansattes fysiske belastninger ved arbejdet, og herunder at der ikke måtte transporteres sække på uegnede adgangsveje. Selskabet klagede med henvisning til, at alene kommunen kunne løse problemet med adgangsvejene. Nævnet tiltrådte påbuddet med bemærkning om, at der ikke var hjemmel til at udstede påbud til kommunen, uanset at denne ikke havde bidraget til en løsning på problemer med adgangsveje. (J.nr. 1999-10-0030)

Etablering af hovedsikkerhedsudvalg

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte afgørelse om, at der ikke var grundlag for at stille krav om hovedsikkerhedsudvalg. En større virksomhed havde foretaget organisatoriske ændringer, således at der var sket en opdeling i 3 selvstændige enheder med hver deres sikkerhedsudvalg. Nævnet fandt, at der ikke var grundlag for at stille krav om etablering af et hovedsikkerhedsudvalg. Nævnet henviste til, at hovedsikkerhedsudvalg kun skal oprettes, såfremt virksomhedens struktur taler for det. Nævnet lagde vægt på, at sikkerheds- og sundhedsarbejdet tilstrækkeligt effektivt kunne varetages af sikkerhedsudvalgene, da de tre selvstændige enheder på virksomheden havde kompetence til at beslutte og gennemføre forbedringer i arbejdsmiljøet samt disponere over udgifter forbundet hermed. (J.nr. 1999-10-0031)

Arbejde med kodenummererede produkter (sprøjtekabine)

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte en afgørelse om afslag på dispensation til at sprøjte påføre kodenummererede produkter udenfor sprøjtekabine. Virksomhedens ansøgning om dispensation var begrundet i, at der var etableret et dyrt og effektivt ventilationssystem, hvor ventilationen var mindst 0,2 m/s (op til 0,6 m/s) omkring emnet under sprøjteprocessen, og hvor der kun blev sprøjtet på mindre emner på max. 3 m². Arbejdsmiljøklagenævnet lagde vægt på, at der var tale om opløsningsmiddelbaserede produkter med høje kodenumre, og at der, uanset virksomheden havde etableret et effektivt ventilationssystem, var risiko for, at der ved sprøjte påføring kunne spredes sundhedsskadelige stoffer til den øvrige del af arbejdslokalet. Nævnet kritiserede, at Arbejdstilsynet ikke havde foretaget partshøring af de berørte ansatte. Nævnet kritiserede endvidere, at Arbejdstilsynet ikke havde imødekommet en anmodning fra virksomheden om besigtigelse for at sikre sagens fulde oplysning. Nævnet fandt dog, at der konkret var tilstrækkelige oplysninger i sagen til, at sagen havde kunnet afgøres på det foreliggende grundlag. (J.nr. 1999-10-0034)

Efterkommelsesfrist - recirkulation

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte afslag på yderligere forlængelse af efterkommelsesfristen for påbud om recirkulation ved træbearbejdning. Arbejdstilsynet havde i august 1995 påbudt en virksomhed at ændre et ventilationsanlæg, således at procesluft fra bearbejdning af fyrretræsemner ikke blev recirkuleret. På grund af ny teknik havde man nedsat et regeludvalg med henblik på at vurdere mulighederne for en eventuel lempelse af forbudet mod recirkulation. Arbejdstilsynet havde under henvisning hertil tidligere givet virksomheden en række forlængelser af efterkommelsesfristen, men havde i den indklagede afgørelse meddelt afslag på yderligere fristforlængelse. Nævnet var enig i denne afgørelse, idet man navnlig lagde vægt på oplysninger fra Arbejdstilsynet om, at produktioner med forarbejdning af nåletræ ikke ville blive omfattet af en eventuel lempelse af forbudet mod recirkulation. (J.nr.1999-10-0044)

Sikring ved bulkstabling

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte påbud om sikring ved bulkstabling i frysehus som følge af risiko for nedstyrtning. Arbejdstilsynet havde observeret, at op til 7 paller blev bulkstabled i mere end 5 meters højde, at nogle af stablerne hældte meget og hvilede mod hinanden, samt at de ikke var sikret mod påkørsel af truck. Ud fra en samlet vurdering af sagens oplysninger fandt nævnet, at der var risiko for nedstyrtning og dermed for tilskadekomst ved arbejde og gang i frysehuset. Nævnet tiltrådte derfor Arbejdstilsynets påbud om, at det ved udførelsen af arbejdet skulle sikres, at der var truffet effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for nedstyrtning o.lign. Ud fra oplysningerne om den aktuelle stabling fandt nævnet, at påbudet ikke var efterkommet med nogle af virksomheden indførte sikkerhedsprocedurer. Nævnet tog dog ikke stilling til, om påbudet evt. ville kunne efterkommes ved at følge de pågældende sikkerhedsprocedurer. (J.nr. 1999-10-0076)